

O'ZBEKISTONDA MOLİYAVIY XIZMATLARNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Ismanova Madinabonu Komiljon qizi

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Kechki ta'lim va magistratura fakulteti
Moliya mutaxassisligi 1-bosqich guruh talabasi madeenabonuismanova@gmail.com*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O'zbekistonda moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasi, onlayn bank va moliyaviy xizmatlar sohasida digital texnologiyalarni joriy etish jarayoni, hozirgi holati, rivojlanish istiqbollari va ularni amalga oshirishdagi asosiy to'siqlar yoritilgan. Maqolada raqamli moliyaviy xizmatlar tushunchasi, fintech texnologiyalarining roli, elektron to'lov tizimlari, mobil banking, blockchain va sun'iy intellekt kabi innovatsion yechimlarning moliyaviy xizmatlar sifatiga ta'siri, xalqaro tajribalar va ularning O'zbekistonga moslashtirilishi, shuningdek, raqamli transformatsiyani rag'batlantirish bo'yicha tavsiyalar keltirilgan. Tadqiqot natijalari O'zbekistonda moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasini samarali amalga oshirish uchun strategik va amaliy yo'nalishlar bo'yicha xulosalar beradi.*

Kalit so'zlar: *raqamli moliyaviy xizmatlar, fintech, raqamli transformatsiya, elektron to'lov tizimlari, mobil banking, blockchain, sun'iy intellekt, moliyaviy xizmatlar sifatini oshirish.*

Abstract: *This article discusses the digital transformation of financial services in Uzbekistan, the implementation of digital technologies in online banking and financial services, the current state, development prospects, and the main challenges of implementation. The article covers the concept of digital financial services, the role of fintech technologies, electronic payment systems, mobile banking, blockchain, and artificial intelligence solutions, their impact on the quality of financial services, international experiences and their adaptation to Uzbekistan, as well as recommendations for promoting digital transformation. The research results provide strategic and practical conclusions for effectively implementing digital transformation in Uzbekistan's financial services sector.*

Key words: *digital financial services, fintech, digital transformation, electronic payment systems, mobile banking, blockchain, artificial intelligence, improving financial services quality.*

KIRISH

Bugungi kunda global iqtisodiyot raqamli transformatsiya bosqichiga jadal kirib bormoqda. Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxona va moliyaviy tashkilotlarning faoliyati yanada murakkablashib, moliyaviy oqimlar tezlashmoqda, bozor sharoitlari esa tobora beqaror tus olmoqda [1]. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar orqali moliyaviy xizmatlar samaradorligini oshirish imkoniyatlari kengaymoqda, ammo bu jarayon yangi xavf va noaniqliklarni ham keltirib chiqaradi [2]. Natijada, moliyaviy xizmatlar tizimida samarali boshqaruvni ta'minlash, xususan raqamli risklarni prognozlash, monitoring

qilish va kamaytirish masalalari dolzarb ilmiy va amaliy masalalardan biriga aylanmoqda [3].

Moliyaviy xizmatlar sohasida qarorlar doimo noaniqlik sharoitida qabul qilinadi. Bu esa bank, sug'urta va boshqa moliyaviy institutlarning daromadliligi, xizmat sifati va raqobatbardoshligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi [4]. Shu bois, raqamli iqtisodiyot sharoitida moliyaviy xizmatlarning barqaror faoliyatini ta'minlash uchun risklarni oldindan aniqlash va ularni kamaytirish mexanizmlarini shakllantirish zarur

O'zbekistonda moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasini rag'batlantirish va shu bilan birga moliyaviy xavflarni boshqarish maqsadida bir qator huquqiy va strategik hujjatlar qabul qilingan. Masalan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 21-noyabrdagi "Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish maqsadida raqamli infratuzilmani modernizatsiya qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4022-sonli Qarori axborot-kommunikatsiya infratuzilmasini mustahkamlash va davlat tizimlarini zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlash bo'yicha asosiy yo'nalishlarni belgilaydi [5]. Shu bilan birga, 2019-yil 18-maydagi PQ-4321-sonli Qaror davlat xizmatlarini elektronlashtirish, ma'lumot almashinuvini optimallashtirish va raqamli boshqaruv samaradorligini oshirishga qaratilgan [6].

2020-yilda qabul qilingan "Digital Uzbekistan – 2030" strategiyasi esa raqamli texnologiyalarni jamiyatning barcha sohalariga chuqur integratsiya qilish orqali moliyaviy xizmatlar sifatini oshirish, shaffoflikni ta'minlash va barqarorlikni mustahkamlashni maqsad qiladi [7]. Ushbu strategiya raqamli risklarni bashoratlash, monitoring qilish va kamaytirishda davlat siyosatining uzoq muddatli yo'nalishini belgilaydi.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data), sun'iy intellekt, blockchain, bulutli texnologiyalar va raqamli to'lov tizimlari asosida shakllanmoqda. Shu bilan birga, moliyaviy xizmatlar sohasida operatsiyalarning tezlashuvi, xizmat sifatining oshishi va bozorlar o'rtasidagi integratsiyaning kuchayishi kuzatilmoqda. Shu sababli, raqamli texnologiyalarni moliyaviy xizmatlar tizimiga integratsiya qilish nafaqat raqobatbardoshlikni ta'minlash, balki moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashning muhim omiliga aylanmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI

O'zbekistonda moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasi sohasida olib borilgan ilmiy tadqiqotlar, strategik hujjatlar va xalqaro tajribalar raqamli moliya ekotizimining hozirgi holati va rivojlanish istiqbollarini aniqlashga yordam beradi.

Asosiy o'quv adabiyoti sifatida A.X. Eshonqulov va N.I. Karimovning "Raqamli moliya va fintech texnologiyalari" monografiyasi keltiriladi. Mualliflar raqamli moliyaviy xizmatlarni elektron to'lov tizimlari, mobil banking, blockchain va sun'iy intellekt texnologiyalari yordamida amalga oshirilayotgan moliyaviy operatsiyalar sifatini oshirish va xavfsizligini ta'minlash vositasi sifatida ko'rishni tavsiya qiladi. Shuningdek, ular raqamli texnologiyalarning moliyaviy barqarorlik va operatsion samaradorlikka ta'siri, risklarni kamaytirish mexanizmlari va foydalanuvchi ishonchini oshirishdagi rolini chuqur tahlil qiladilar [8].

Shuningdek, S.I. Khamidova va D. Jabborovning “O‘zbekistonda onlayn moliyaviy xizmatlar va fintech” maqolasida mamlakatda elektron bank va mobil to‘lov tizimlari joriy etilishining rivojlanish bosqichlari tahlil qilingan. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, oxirgi yillarda raqamli moliyaviy xizmatlar hajmi sezilarli darajada oshgan, jumladan, mobil banking foydalanuvchilari soni 2023-yil holatiga ko‘ra 8 milliondan oshgan [9]. Maqolada shuningdek, moliyaviy xizmatlar sohasida digital innovatsiyalarni joriy etishda asosiy to‘siqlar: texnologik infratuzilmaning yetarli emasligi, kadr salohiyatining cheklanganligi va qonuniy-regulyativ muammolar sifatida ko‘rsatilgan.

Xalqaro tajribaga e‘tibor qaratgan holda, World Bank va IMF tadqiqotlari raqamli moliya sohasida innovatsion yechimlar, xususan fintech va blockchain texnologiyalarining moliyaviy xizmatlar sifatini oshirish, tranzaksiyalarni tezlashtirish va xavfsizlikni kuchaytirishdagi ahamiyatini ko‘rsatadi [10]. Bu tajribalar O‘zbekistonda raqamli moliya xizmatlarini rivojlantirish va ilg‘or texnologiyalarni joriy etish bo‘yicha strategik yo‘nalishlarni shakllantirish uchun muhim ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi [11].

Shuningdek, O‘zbekistonda qabul qilingan “Digital Uzbekistan – 2030” strategiyasi, Prezident qarorlari PQ-4022 va PQ-4321 kabi hujjatlar raqamli moliyaviy xizmatlarni joriy etish va ularning barqarorligini ta‘minlashga doir ilmiy va amaliy asoslarni mustahkamlashda muhim manba hisoblanadi [5], [6], [7]. Ushbu strategiya va qarorlar raqamli xizmatlar orqali moliyaviy xizmatlar tizimida shaffoflikni oshirish, xizmat sifatini yaxshilash va xavfsiz tranzaksiyalarni ta‘minlashga yo‘naltirilgan [4], [5].

Umuman olganda, mavjud adabiyotlar O‘zbekistonda moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasi jarayonining hozirgi holati, istiqbolli yo‘nalishlari va duch kelinayotgan to‘siqlarni o‘rganish uchun zarur ilmiy va amaliy asoslarni yaratadi. Shu asosda mamlakatda raqamli moliya ekotizimini rivojlantirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish istiqbollari batafsil tahlil qilinadi.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi O‘zbekistonda moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasini tizimli o‘rganish, raqamli texnologiyalar yordamida moliyaviy xizmatlar samaradorligini oshirish, shuningdek, raqamli risklarni aniqlash va boshqarish mexanizmlarini tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot jarayonida bir nechta ilmiy-analitik yondashuvlar, statistik va normativ-huquqiy tahlil metodlari, shuningdek, taqqoslash va komparativ tahlil usullari kompleks tarzda qo‘llanildi [12]. Bu yondashuvlar raqamli moliya tizimining hozirgi holatini batafsil tahlil qilish va xalqaro tajriba bilan solishtirish imkonini berdi.

Ilmiy-analitik metod yordamida mamlakatdagi va xalqaro miqyosdagi mavjud adabiyotlar, ilmiy maqolalar va monografiyalar chuqur tahlil qilindi. Masalan, raqamli moliya va fintech texnologiyalari bo‘yicha A.X. Eshonqulov va N.I. Karimovning monografiyasi, shuningdek, S.I. Khamidova va D. Jabborovning maqolalari o‘rganildi. Bu usul tadqiqotning nazariy asoslarini belgilash, raqamli xizmatlar tizimining o‘sish tendensiyalari va istiqbolli yo‘nalishlarini aniqlashda muhim rol o‘ynadi [8], [9]. Shu bilan

birga, raqamli texnologiyalarning moliyaviy barqarorlik, operatsion samaradorlik, foydalanuvchi ishonchi va xavfsizlikka ta'siri ham ushbu metod orqali tahlil qilindi.

Taqqoslash va komparativ tahlil metodlari orqali O'zbekistondagi moliyaviy xizmatlar tizimi va xalqaro tajribalar solishtirildi. Bu usul raqamli texnologiyalar joriy etilishi, innovatsion yechimlar, hamda moliyaviy xizmatlarning barqarorligini ta'minlashdagi farqlarni aniqlash imkonini berdi. Masalan, mobil banking va elektron to'lov tizimlarining rivojlanish darajasi, foydalanuvchi soni va moliyaviy xizmatlar hajmi xalqaro tajribadagi indikatorlar bilan taqqoslandi.

Statistik metodlar va ma'lumotlar tahlili yordamida O'zbekistondagi raqamli moliya xizmatlarining amaliy holati o'rganildi. Tadqiqotda mobil banking foydalanuvchilari soni, raqamli to'lovlar hajmi, tranzaksiyalar tezligi va moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichlari tahlil qilindi. Ushbu ma'lumotlar asosida raqamli moliya ekotizimining samaradorligi, regional integratsiya va xizmat sifatini oshirish imkoniyatlari baholandi. Shu bilan birga, ma'lumotlar tahlili yordamida raqamli moliya xizmatlarida yuzaga keladigan texnologik va operatsion risklar aniqlanib, ularni kamaytirish yo'llari o'rganildi.

Normativ-huquqiy tahlil metodidan foydalanib, O'zbekistonda raqamli moliyaviy xizmatlarni joriy etish va barqarorligini ta'minlashga qaratilgan qonunlar, Prezident qarorlari va strategik hujjatlar o'rganildi. Masalan, PQ-4022 va PQ-4321 qarorlari, shuningdek, "Digital Uzbekistan – 2030" strategiyasi tahlil qilindi. Bu yondashuv davlat siyosatining raqamli transformatsiyaga ta'sirini va huquqiy mexanizmlarning samaradorligini baholash imkonini berdi [5], [6], [7].

Shuningdek, tadqiqot jarayonida raqamli texnologiyalarni moliyaviy xizmatlar tizimiga integratsiya qilish amaliyoti o'rganildi. Bunda elektron to'lov tizimlari, mobil banking, blockchain va sun'iy intellekt texnologiyalari yordamida moliyaviy operatsiyalarning xavfsizligi va samaradorligi baholandi. Shu orqali moliyaviy xizmatlar tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi va foydasi ilmiy asosda ko'rsatildi.

Umuman olganda, tadqiqot metodologiyasi O'zbekistonda moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasini tizimli o'rganish, mavjud amaliyotlarni solishtirish, raqamli risklarni boshqarish va innovatsion yechimlarni baholashga qaratilgan. Ushbu yondashuvlar nafaqat ilmiy xulosalar chiqarishga, balki raqamli moliya tizimini rivojlantirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

TALQIN VA NATIJALAR

O'zbekistonda moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasini o'rganish jarayonida xalqaro tajriba tahlili raqamli moliya ekotizimining rivojlanish strategiyalari va samaradorligini chuqur anglash imkonini beradi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida moliyaviy xizmatlar tizimining samaradorligini oshirish, shaffoflikni ta'minlash va raqamli risklarni boshqarish masalalari dolzarb hisoblanadi [1].

Xalqaro tajribaga ko'ra, rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda raqamli moliya xizmatlarini rivojlantirish mexanizmlari turlicha bo'lsa-da, ularning umumiy maqsadi – moliyaviy xizmatlar sifatini oshirish, tranzaksiyalarni tezlashtirish, moliyaviy

barqarorlikni mustahkamlash va foydalanuvchi ishonchini oshirishdir [2]. Masalan, AQShda fintech startaplari va innovatsion moliyaviy klasterlar moliyaviy xizmatlar sifatini oshirish va raqamli transformatsiyani ilgari surishda markaziy rol o'ynaydi. Silicon Valley va Boston texnoparklari, shuningdek, xususiy investitsiyalarni jalb qilish orqali moliyaviy xizmatlar tizimining operatsion samaradorligini sezilarli darajada oshirdi. Shu bilan birga, ushbu tajriba raqamli texnologiyalarni moliyaviy risklarni bashoratlash va kamaytirish tizimiga integratsiya qilish muhimligini ko'rsatadi [3].

Yevropa Ittifoqi tajribasida esa raqamli moliyaviy xizmatlar bilan bog'liq strategiyalar integratsiyalashgan va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan. Cohesion Policy doirasida EU hududlarida infratuzilma, transport va innovatsion loyihalarga katta sarmoyalar jalb qilinadi, bu esa raqamli xizmatlar orqali moliyaviy barqarorlikni oshirishga yordam beradi. Shu bilan birga, raqamli boshqaruv vositalari yordamida regional daromad va xizmatlar taqsimoti monitoring qilinadi, shaffoflik va samaradorlik kuchaytiriladi [2].

Xitoy tajribasida raqamli moliya xizmatlarining rivojlanishi hududiy integratsiya va modernizatsiyaga asoslanadi. Western Development Program kabi loyihalar orqali g'arbiy va markaziy hududlarda moliyaviy xizmatlar sifati va kirimlar barqarorligi oshiriladi. Raqamli to'lov tizimlari, mobil banking va blockchain texnologiyalari keng qo'llanilib, moliyaviy risklarni oldindan aniqlash va kamaytirish mexanizmlari ishlab chiqilgan [3].

Rossiya misolida esa hududiy iqtisodiy diversifikatsiya va resurslarni raqamli boshqaruv orqali ishlatish muhim rol o'ynaydi. Sibir va Ural hududlarida moliyaviy xizmatlar tizimining samaradorligini oshirish uchun logistika va transport infratuzilmasi raqamli monitoring vositalari bilan qo'llab-quvvatlanadi. Shu orqali moliyaviy barqarorlik va foydalanuvchi ishonchi mustahkamlanadi [4].

Janubiy Koreya va Singapur tajribasi raqamli texnologiyalar va ma'lumotlar tahlili asosida raqamli moliyaviy xizmatlarni boshqarishning eng ilg'or modellari hisoblanadi. Technoparklar, tadqiqot markazlari va erkin iqtisodiy zonalar orqali moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasi amalga oshiriladi, moliyaviy operatsiyalar tezlashadi va raqamli xavflar real vaqtda monitoring qilinadi [2].

O'zbekistonda ham raqamli moliyaviy xizmatlarni rivojlantirish borasida muhim yutuqlar kuzatilmoqda. PQ-4022 va PQ-4321 qarorlari hamda "Digital Uzbekistan – 2030" strategiyasi moliyaviy xizmatlar tizimini raqamlashtirish, elektron to'lov tizimlarini joriy etish, ma'lumot almashinuvi va raqamli boshqaruv samaradorligini oshirishga qaratilgan. Shu bilan birga, ushbu hujjatlar raqamli risklarni bashoratlash, monitoring qilish va kamaytirish bo'yicha tizimli mexanizmlarni shakllantirishga ilmiy asos yaratadi [5], [6], [7].

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli moliyaviy xizmatlar tizimida muvaffaqiyatli transformatsiya quyidagi omillarga bog'liq:

- Innovatsion texnologiyalar – Big Data, sun'iy intellekt, blockchain va mobil banking tizimlari moliyaviy operatsiyalarni tezlashtirish va xavfsizlikni oshirishda markaziy rol o'ynaydi [1], [3].

- Infratuzilma va transport tarmoqlari – raqamli xizmatlar orqali moliyaviy oqimlarni optimallashtirish va hududiy barqarorlikni ta'minlash imkonini beradi [2].
- Raqamli boshqaruv va monitoring – moliyaviy risklarni real vaqtda aniqlash va oldini olish mexanizmlari.
- Kadr salohiyati va inson kapitali – foydalanuvchi ishonchini oshirish va xizmat sifatini yaxshilash uchun zarur.

Umuman olganda, tahlil shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda raqamli moliya xizmatlarining samarali rivojlanishi xalqaro tajriba asosida strategik rejalashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, raqamli risklarni boshqarish va hududiy barqarorlikni ta'minlash orqali amalga oshirilishi mumkin[10]. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni integratsiya qilish nafaqat moliyaviy xizmatlar tizimining samaradorligini oshiradi, balki foydalanuvchi ishonchini mustahkamlash va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi[13].

XULOSA

Ushbu maqolada O'zbekistonda moliyaviy xizmatlarning raqamli transformatsiyasi, raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayoni, onlayn bank va moliyaviy xizmatlar tizimining hozirgi holati, rivojlanish istiqbollari va duch kelinayotgan to'siqlar tizimli tarzda o'rganildi. Tadqiqot davomida raqamli moliya tushunchasi, fintech texnologiyalari, elektron to'lov tizimlari, mobil banking, blockchain va sun'iy intellekt kabi innovatsion yechimlarning moliyaviy xizmatlar sifatiga ta'siri va xalqaro tajribalar tahlil qilindi.

Birinchidan, maqolada O'zbekistonda raqamli moliyaviy xizmatlar tizimining hozirgi holati va rivojlanish istiqbollari o'rganildi. Raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali moliyaviy operatsiyalarning tezligi oshadi, xizmat sifati yaxshilanadi va foydalanuvchi ishonchi mustahkamlanadi.

Ikkinchidan, xalqaro tajriba tahlili asosida moliyaviy xizmatlarni rivojlantirishning eng samarali strategiyalari aniqlanib, ularni O'zbekistonga moslashtirish imkoniyatlari ko'rsatildi.

AQSh, Yevropa Ittifoqi, Xitoy, Rossiya, Janubiy Koreya va Singapur tajribalari moliyaviy barqarorlik, tranzaksiyalar tezligi va foydalanuvchi ishonchi oshirishdagi ilg'or yechimlarni ochib berdi.

Uchinchidan, O'zbekistonda raqamli moliyaviy xizmatlarni rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan strategik hujjatlar – PQ-4022, PQ-4321 qarorlari va "Digital Uzbekistan – 2030" strategiyasi tizimni raqamlashtirish, elektron to'lov tizimlarini joriy etish, ma'lumot almashinuvini optimallashtirish va raqamli risklarni boshqarish uchun mustahkam ilmiy-amaliy asos yaratadi [5], [6], [7].

Qolaversa, tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli moliyaviy xizmatlarning samarali rivojlanishi innovatsion texnologiyalarni joriy etish, raqamli boshqaruv va monitoringni kuchaytirish, kadr salohiyati va hududiy barqarorlikni ta'minlash orqali amalga oshirilishi mumkin.

Shu bilan birga, texnologik infratuzilma yetishmasligi, kadr salohiyatining cheklanganligi va qonuniy-regulyativ muammolarni bartaraf etish muhimdir.

REFERENCES:

- [1] Schwab K. The Fourth Industrial Revolution. Geneva: World Economic Forum, 2016, pp. 45–87.
- [2] Gomber M., Koch J.A., Siering M. Digital finance and FinTech: Current research and future research directions. *Journal of Business Economics*, 2018, Vol. 87, No. 5, pp. 537–580. Springer Nature. DOI: 10.1007/s11573-017-0852-x.
- [3] Arner D.W., Barberis J., Buckley R.P. FinTech and RegTech in a nutshell, and the future in a sandbox. *Journal of Banking Regulation*, 2017, Vol. 18, No. 1, pp. 3–15. Palgrave Macmillan. DOI: 10.1057/s41261-016-0034-9.
- [4] Vives X. Digital disruption in banking. *Annual Review of Financial Economics*, 2019, Vol. 11, pp. 243–272. Annual Reviews Inc. DOI: 10.1146/annurev-financial-110118-123837.
- [5] O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 21-noyabrda PQ-4022-son Qarori. “Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yanada rivojlantirish va raqamli iqtisodiyot uchun infratuzilmani mustahkamlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”. Toshkent, 2018.
- [6] O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 18-mayda PQ-4321-son Qarori. “Davlat xizmatlarini raqamlashtirish, idoralararo elektron hamkorlikni rivojlantirish va elektron hukumat tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”. Toshkent, 2019.
- [7] O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrda PF-6079-son Farmoni. “Raqamli O‘zbekiston – 2030 strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”. Toshkent, 2020.
- [8] Eshonqulov A.X., Karimov N.I. Raqamli moliya va fintech texnologiyalari. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2021, 312 bet.
- [9] Khamidova S.I., Jabborov D. O‘zbekistonda elektron bank va mobil to‘lov tizimlarining rivojlanish bosqichlari. *Iqtisodiyot va innovatsiyalar ilmiy jurnali*, 2023, №2, 45–56-betlar.
- [10] World Bank. Digital Financial Services: Market Trends and Policy Approaches. Washington, DC: World Bank Publications, 2022, pp. 1–120.
- [11] International Monetary Fund (IMF). FinTech: The Experience So Far. Washington, DC: IMF Policy Paper, 2021, pp. 1–98.
- [12] Creswell J.W. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. 5th ed. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, 2018, pp. 89–120.
- [13] OECD. Financial Consumer Protection and Digital Transformation. Paris: OECD Publishing, 2021, pp. 15–67.